

Deze vertaling is gemaakt door een niet bij name genoemde zuster van de O.L.Vrouweabdij van Oosterhout. Overgenomen van de Facebookpagina van de eerdere vertaler br. Gerard Mathijssen OSB

Br. Timothy Radcliffe OP

Dus: ‘Participatie, bestuur en gezag: welke processen, structuren en instituties zijn nodig in een missionaire synodale Kerk?’

Lucas, wiens feest we vandaag vieren, vertelt ons in Handelingen 15 over het zogenaamde Concilie van Jeruzalem dat bijeengeroepen is om de eerste grote crisis van de Kerk na Pinksteren het hoofd te bieden. De Kerk is diep gebroken. Ten eerste tussen de Kerk van Jeruzalem en Paulus, met zijn evangelie van vrijheid van de wet; Binnen de Kerk van Jeruzalem zijn de bekeerde Farizeeën gescheiden van de rest, en de apostelen onder leiding van Petrus zijn waarschijnlijk gescheiden van de ‘oudsten’ die naar Jakobus, de broer van de Heer, keken. De Kerk werd dus geconfronteerd met een identiteitscrisis die alles te boven gaat wat we ons vandaag de dag kunnen voorstellen.

Paus Franciscus zei deze zomer in Lissabon: ‘een leven zonder crisis is een antiseptisch leven... een leven zonder crisis is als stilstaand water, het is nergens goed voor, het smaakt nergens naar.’ We worden volwassen door crises, van de crisis van onze geboorte tot de crisis van de dood. Als we crises in hoop omarmen, zullen we floreren. Als we ze proberen te vermijden, worden we nooit volwassen. Mijn Amerikaanse broeders gaven mij een T-shirt met de tekst: ‘Have a good crisis!’

We lezen dat: ‘de apostelen en de oudsten bijeenkwamen om deze zaak te bezien’ (Handelingen 15.6). De Kerk komt altijd bijeen, zoals wij vandaag in de Synode zijn. In het derde eucharistisch gebed zeggen we: ‘Altijd blijft Gij bezig, U een volk bijeen te brengen, uit alle naties en rassen en talen; want van oost tot west moet door een zuivere offergave hulde worden gebracht aan uw Naam.’ Het Griekse woord voor de Kerk, *ecclesia*, betekent ‘verzamelen’. Zijn we bereid om bijeengebracht te worden, niet alleen fysiek, maar ook met ons hart en onze geest? Jezus keek vóór zijn dood naar Jeruzalem en zei: ‘Hoe dikwijls heb Ik uw kinderen willen verzamelen, zoals een kloek haar kuikens verzamelt onder haar vleugels, maar gij hebt het niet gewild’ (Lucas 13:34). Zijn we bereid ons voorbij wederzijds onbegrip en achterdocht te laten trekken? Of zullen we zijn als de oudere broer in de gelijkenis van de verloren zoon die afzijdig staat en weigert zich te laten meeslepen in de vreugde van de terugkeer van zijn broer?

De discipelen kwamen bijeen in Jeruzalem om naar Antiochië en de hele wereld te worden uitgezonden. Wij zijn bijeengebracht in de Eucharistie om uitgezonden te worden. Dit is de ademhaling van de Heilige Geest in onze longen, die ons bijeen brengt en uitstuurt, waardoor het levensbloed van de Kerk van zuurstof wordt voorzien. We zijn bijeengebracht om vrede met elkaar te ontdekken en worden uitgezonden om deze te verkondigen aan onze arme wereld, gekruisigd door steeds meer geweld, in Oekraïne, het Heilige Land, Myanmar, Soedan en zoveel andere plaatsen. Hoe kunnen we een teken van vrede zijn als we onderling verdeeld zijn?

Het Concilie van Jeruzalem kwam bijeen ‘in de naam van Jezus’, net als wij. In de synode bidden we elke dag: ‘Wij staan voor u, Heilige Geest, terwijl wij in uw naam bijeenkomen.’ Samen worden gebracht in de naam van de Heer betekent het vaste vertrouwen dat Gods

genade krachtig in ons aan het werk is. Petrus zei tegen de lamme man bij de Tempelpoort: 'Zilver of goud heb ik niet, maar wat ik heb geef ik u. In de naam van Jezus Christus de Nazoreeër: gebruik uw voeten!' (Handelingen 3.6). Vaak hebben mensen tegen mij gezegd: 'Deze synode zal niets veranderen.' Sommigen met hoop en sommigen met angst. Dat is een gebrek aan geloof in de naam van de Heer, 'de naam die boven alle namen is' (Filippenzen 2.9). Een oude hymne begint met 'Ik verbind vandaag aan mezelf, de krachtige naam van de Drie-eenheid.' Als we samenkomen in de krachtige naam van de Drie-eenheid, zál de Kerk vernieuwd worden, al is dat misschien niet direct zichtbaar. Dit is geen optimisme maar ons apostolisch geloof.

Mijn eerste grote leraar was een Sri Lankaanse dominicaan, Cornelius Ernst. Hij schreef over de kracht van Gods genade om nieuw te maken. Ik citeer: 'Het is dageraad, ontdekking, lente, nieuwe geboorte, aan het licht komen, ontwaken, transcendentie, bevrijding, extase, bruidsinstemming, geschenk, vergeving, verzoening, revolutie, geloof, hoop, liefde.... het is de kracht om alle dingen te transformeren en te vernieuwen: "Zie, Ik maak alles nieuw" (Apok. 21.5) De Kerk is altijd nieuw, zoals God, de Oude van Dagen en het pasgeboren kind.

De discipelen komen bijeen omdat ze zagen dat God al iets nieuws aan het doen wás. God was hen voor geweest. Ze moesten de Heilige Geest inhalen. Petrus verkondigt dat 'God, die de harten kent, zich voor hen [de heidenen] heeft uitgesproken door hun de heilige Geest mee te delen juist als aan ons en Hij heeft in geen enkel opzicht onderscheid gemaakt tussen ons en hen, maar hun harten door het geloof gereinigd.' (Handelingen 15:8-9).

Dit was zeker het moeilijkst te aanvaarden voor de heilige Jacobus, de broer van de Heer. Zijn identiteit was gebaseerd op een familieband met de Heer. Het is wonderbaarlijk dat hij degene is die deze nieuwe identiteit verkondigt. 'De heilige Geest en wij hebben namelijk besloten' Wat een moed en geloof moet het gekost hebben om 'wij' te zeggen, een identiteit die zich in de hele verdeelde Kerk verenigt. Hij noemt Petrus nog steeds bij zijn oude familienaam 'Symeon'. Hij wordt slechts langzaam bewust van deze nieuwe identiteit, een Kerk van Joden en heidenen. Het kostte tijd, net als bij ons.

Tijdens de burgeroorlog in Burundi reisde ik met twee van mijn broeders, een Hutu en een Tutsi, door het land. 's Avonds vierden we met zijn drieën samen de Eucharistie. Eén Engelsman en twee Afrikanen, een Hutu en een Tutsi: een nieuw gevoel van 'wij'. We ontvingen daarin de Eucharistie voordat we die in onze geest en ons hart begrepen.

Tegenwoordig brengt onze God al een Kerk tot stand die niet langer primair Westers is: een Kerk die Oosters-katholiek is, en Aziatisch, Afrikaans en Latijns-Amerikaans. Het is een Kerk waarin vrouwen nu al hun verantwoordelijkheid op zich nemen en onze theologie en spiritualiteit vernieuwen. Jongeren over de hele wereld nemen ons, zoals we in Lissabon hebben gezien, al mee in nieuwe richtingen, naar het digitale continent. In de pefatie voor alle Heiligen danken wij God want 'door het wonderbaar getuigenis van uw Heiligen schenkt Gij uw Kerk voortdurend nieuwe levenskracht'. Ze zijn al onder ons. Wij vragen ons terecht af: wat moeten we doen? Een nog meer basale vraag is: wat doet Gód? Accepteren wij Gods genadige vernieuwing? Ongelofelijk maar waar, sommige Dominicanen waren zelfs tegen St. Ignatius van Loyala! Nostra culpa.

Wonderbaarlijk genoeg kan Jacobus het nieuwe alleen begrijpen als een wederopbouw van het oude. Hij citeert Amos: 'Daarna zal Ik terugkeren en het vervallen huis van David weer opbouwen. Ja, zijn ruïnes zal Ik weer opbouwen en volledig herstellen, opdat de rest van de

mensen de Heer zullen zoeken samen met alle heidenen, over wie mijn Naam is uitgeroepen.’ Het nieuwe is altijd een onverwachte vernieuwing van het oude. Juist daarom is elke tegenstelling tussen traditie en vooruitgang volkomen vreemd aan het katholicisme.

Nu zullen we bekijken welke nieuwe processen, instellingen en structuren nodig zijn. Dit zullen geen oplossingen zijn voor managementproblemen, maar een vollediger uitdrukking van wie we zijn. De geschiedenis van de Kerk kent een eindeloze institutionele creativiteit. Nadat het christendom een erkende religie van het Romeinse rijk werd, ontstonden er nieuwe vormen van christelijk leven in de woestijnvaders en -moeders, als tegenwicht voor de nieuwe gevaren van rijkdom. In de dertiende eeuw ontstonden nieuwe universiteiten die een nieuwe visie ondersteunden op wat het betekent om mens te zijn. Tijdens de Industriële Revolutie ontstonden honderden nieuwe vormen van religieus leven, om uit te drukken wie we zijn als broeders en zusters van de nieuwe stedelijke armen.

Welke instellingen hebben we nodig om uit te drukken wie we zijn als mannen en vrouwen van vrede in een tijdperk van geweld, inwoners van het digitale continent? Iedere gedoopte is een profeet. Hoe erkennen en omarmen we de rol van profetie in de huidige kerk? Hoe zit het met de profetische stem van vrouwen, die nog steeds vaak gezien worden als ‘gasten in hun eigen huis’?

Ten slotte heeft het Concilie van Jeruzalem onnodige lasten van de heidenen afgenomen. ‘De heilige Geest en wij hebben namelijk besloten u geen zwaardere last op te leggen dan dit onvermijdelijke’ (vers 28). Ze zijn bevrijd van een identiteit die door de oude wet wordt opgelegd.

Hoe kunnen we de lasten van de vermoeide schouders van onze broeders en zusters verlichten, die zich vaak niet op hun gemak voelen in de kerk? Het zal niet door zoiets ingrijpends zijn als door het afschaffen van de wet. Noch zal het zijn door een zo fundamentele verandering in onze identiteit als de toelating van de heidenen.

Maar we zijn geroepen om een dieper besef te omarmen van wie we zijn als de onwaarschijnlijke vrienden van de Heer, wiens schandalige vriendschap reikt over alle grenzen heen. Velen van ons hielden toen we hoorden van die jonge vrouw die zelfmoord pleegde omdat ze biseksueel was en zich niet welkom voelde. Ik hoop dat het ons heeft veranderd. De Heilige Vader herinnerde ons eraan dat iedereen welkom is: todos, todos, todos.

Er is een man verdwaald in Ierland. Hij vraagt aan een boer: ‘Hoe kom ik in Dublin?’ De boer antwoordt: ‘Als ik naar Dublin wilde, zou ik niet hier beginnen.’ Maar waar mensen ook zijn, daar begint de reis naar huis, het huis van de Kerk en het huis van het Koninkrijk